T004 A HÀM IV 207-Kinh Tiễn Mao-Phẩm Bô Đa Lợi

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

207. KINH TIEÃN MAO (I)1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Phaät du hoùa taïi thaønh Vöông xaù, ôû Truùc laâm, vöôøn Ca-lan-ñaø cuøng ñaïi chuùng Tyø-kheo moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi ñang an cö muøa möa. Baáy giôø traûi qua ñeâm, luùc vöøa saùng, Theá Toân mang y caàm baùt vaøo thaønh Vöông xaù ñeå khaát thöïc. Khaát thöïc xong, thu doïn y baùt, röûa chaân tay, Ngaøi khoaùc y ni-sö-ñaøn treân vai vaø ñi ñeán vöôøn Dò hoïc trong röøng Khoång töôùc2. Taïi röøng Khoång töôùc, trong vöôøn Dò hoïc, baáy giôø coù moät ngöôøi Dò hoïc teân laø Tieãn Mao3 laø moät vò danh ñöùc, laø baäc Toâng chuû, ñöôïc nhieàu ngöôøi toân laøm Thaày, coù tieáng taêm lôùn, nhieàu ngöôøi kính troïng oâng ñang ôû giöõa ñaùm ñoâng oàn aøo, lôùn tieáng, aâm thanh huyeân naùo, luaän baøn ñuû moïi ñeà taøi suùc sanh4, nhö: baøn chuyeän vua chuùa, baøn chuyeän troäm cöôùp, baøn chuyeän ñaáu tranh, baøn chuyeän aên uoáng, baøn chuyeän aùo chaên, baøn chuyeän phuï nöõ, baøn chuyeän ñaøn baø, baøn chuyeän con gaùi, baøn chuyeän daâm nöõ, baøn chuyeän theá gian, baøn chuyeän taø ñaïo, baøn chuyeän trong bieån; ñaïi loaïi nhö theá, chuùng tuï taäp luaän baøn ñuû moïi ñeà taøi suùc sanh. Dò hoïc Tieãn Mao thaáy Phaät töø xa ñeán, daën doø chuùng cuûa mình raèng: “Naøy caùc oâng, haõy ngoài im laëng, ngöôøi ñang ñeán kia laø Sa-moân Cuø-ñaøm. Ñoà chuùng cuûa oâng aáy im laëng, thöôøng öa söï im laëng, khen ngôïi söï im laëng. OÂng aáy neáu thaáy chuùng ta im laëng, coù theå seõ ñeán thaêm.” Dò hoïc Tieãn Mao daën chuùng im laëng, chính mình cuõng im laëng maø ngoài. Theá Toân ñi ñeán choã Dò hoïc Tieãn Mao. Dò hoïc Tieãn Mao lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, tròch vai aùo, chaép tay maø baïch Phaät raèng: “Kính chaøo Sa-moân Cuø-ñaøm, Sa-moân Cuø-ñaøm ñaõ laâu khoâng ñeán ñaây. Môøi Ngaøi ngoài xuoáng choã naøy.” Theá Toân lieàn ngoài xuoáng choã ngoài Tieãn Mao ñaõ traûi saün. Dò hoïc Tieãn Mao vaø Theá Toân sau khi cuøng nhau chaøo hoûi, roài lui ngoài moät beân. Theá Toân hoûi raèng: “Öu-ñaø-di5, caùc oâng vöøa baøn luaän nhöõng gì, do vieäc gì maø cuøng nhoùm hoïp ôû ñaây?” Dò hoïc Tieãn Mao ñaùp raèng: “Baïch Cuø-ñaøm, xin boû qua vaán ñeà naøy. Vaán ñeà naøy khoâng hay ho gì. Sa-moân Cuø-ñaøm neáu muoán nghe vaán ñeà naøy ñeå sau naøy nghe cuõng khoâng khoùù gì.”

1. Baûn Haùn, quyeån 57. Töông ñöông Paøli, M.77. Mahaø-sakuludaøyi-suttaö. 2. Khoång töôùc laâm Dò hoïc vieân khu vöôøn cho caùc du só, röøng nuoâi coâng. Paøli: Moranivaøpa paribbaøjakaøraøma. 3. Tieãn Mao Paøli: Sakuôudaøyi, vaø keå theâm teân hai du só khaùc: Varadhara, Anugaøra. 4. Suùc sanh luaän Paøli: tiracchaøna-kathaø, luaän baøn phieám, voâ ích. Ñoaïn keá keå caùc ñeà taøi ñöôïc noùi laø suùc sanh luaän. 5. Öu-ñaø-di töùc teân goïi löôïc cuûa Tieãn Mao; xem cht.3 treân. Paøli: Udaøyi.

Theá Toân hoûi nhö vaäy ba laàn raèng: “Öu-ñaø-di, caùc oâng vöøa baøn luaän nhöõng vaán ñeà gì? Do vieäc gì maø cuøng nhoùm hoïp nôi ñaây?” Dò hoïc Tieãn Mao cuõng ñaùp laïi ba laàn raèng: “Baïch Cuø-ñaøm, xin boû qua vaán ñeà naøy. Noù khoâng hay ho gì. Sa-moân Cuø-ñaøm neáu muoán nghe sau naøy nghe cuõng khoâng khoù. Nhöng Sa-moân Cuø-ñaøm ba laàn muoán nghe, nay toâi phaûi noùi. “Baïch Cuø-ñaøm, chuùng toâi cuøng vôùi soá ñoâng caùc Phaïm chí nöôùc Caâu-taùt-la cuøng tuï taäp ngoài ôû hoïc ñöôøng Caâu-taùt-la6 baøn luaän nhö vaày, “Thaät toát ñeïp vaø lôïi ích cho daân nöôùc Öông-giaø Ma-kieät-ñaø 7 ! Thaät toát ñeïp vaø lôïi ích cho ngöôøi nöôùc Öông-giaø Ma-kieät-ñaø! Chuùng Ñaïi phöôùc ñieàn8 nhö theá cuøng an cö muøa möa taïi thaønh Vöông xaù. “Ñoù laø coù ngaøi Phaát-lan Ca-dieáp9. Vì sao? Baïch Cuø-ñaøm, Phaát-lan Ca-dieáp laø baäc Toâng chuû danh ñöùc, laøm Thaày moïi ngöôøi, coù tieáng taêm lôùn, moïi ngöôøi kính troïng, laõnh ñaïo ñoà chuùng lôùn, ñöôïc naêm traêm dò hoïc toân troïng, cuøng an cö muøa möa taïi thaønh Vöông xaù naøy. “Cuõng vaäy, Ma-töùc-ca-lôïi Cuø-xaù-lôïi Töû, Sa-nhaõ Beä-la-trì Töû, Ni-kieàn Thaân Töû, Ba- phuïc Ca-chieân, A-di-ña Keâ-xaù Kieám-baø-lôïi. Baïch Cuø-ñaøm, A-di-ña Keâ-xaù Kieám-baø-lôïi laø danh ñöùc Toâng chuû, laøm Thaày moïi ngöôøi, coù tieáng taêm lôùn, moïi ngöôøi ñeàu kính troïng, thoáng laõnh ñoà chuùng lôùn, ñöôïc naêm traêm dò hoïc toân troïng, cuøng an cö muøa möa ôû thaønh Vöông xaù. “Vöøa roài cuøng baøn ñeán Sa-moân Cuø-ñaøm raèng, ‘Sa-moân Cuø-ñaøm naøy laø baäc danh ñöùc Toâng chuû, laøm Thaày moïi ngöôøi coù tieáng taêm lôùn, moïi ngöôøi kính troïng, thoáng lónh ñaïi chuùng Tyø-kheo ñöôïc moät ngaøn hai traêm ngöôøi toân troïng, cuõng cuøng nhau an cö muøa möa taïi thaønh Vöông xaù naøy. “Baïch Cuø-ñaøm, chuùng toâi laïi nghó, ‘Nay trong caùc Sa-moân, Phaïm chí ñöôïc toân troïng naøy, ai laø ngöôøi ñöôïc ñeä töû cung kính, cuùng döôøng, khoâng bò ñeä töû ñuùng theo phaùp maéng nhieác, cuõng khoâng bò ñeä töû vaán naïn raèng ‘Ñieàu naøy hoaøn toaøn khoâng theå coù, khoâng töông öng, khoâng chính ñaùng’. Noùi roài boû ñi?’ “Baïch Cuø-ñaøm, chuùng toâi laïi nghó, Phaát-lan Ca-dieáp naøy khoâng ñöôïc ñeä töû haàu haï, toân troïng, cuùng döôøng, bò ñeä töû duøng phaùp maø maéng nhieác, raát nhieàu ñeä töû naïn vaán raèng ‘Ñieàu naøy hoaøn toaøn khoâng theå ñöôïc, khoâng töông öng, khoâng chính ñaùng’. Noùi roài boû ñi. “Baïch Cuø-ñaøm, thuoû xöa Phaát-lan Ca-dieáp ñaõ coù laàn ôû trong chuùng ñeä töû giô tay la lôùn, ‘Caùc oâng haõy döøng laïi! Khoâng coù ai ñeán hoûi caùc oâng. Ngöôøi ta hoûi toâi, caùc oâng khoâng theå giaûi quyeát vieäc naøy, nhöng ta coù theå giaûi quyeát ñöôïc vieäc naøy’. Nhöng caùc ñeä töû ngay trong luùc ñoù laïi baøn luaän vieäc khaùc nöõa, khoâng chôø ngöôi noùi xong vaán ñeà. Baïch Cuø-ñaøm, chuùng toâi laïi nghó, nhö vaäy, Phaát-lan Ca-dieáp naøy khoâng ñöôïc ñeä töû haàu haï, cung kính, toân troïng, cuùng döôøng. Bò ñeä töû duøng phaùp maï lî maéng nhieác, raát nhieàu ñeä töû vaán naïn raèng:

6. Hoïc ñöôøng Paøli: Kutuøhalasaøla, nghò luaän ñöôøng; chæ nôi xaûy ra cuoäc thaûo luaän. 7. Öông-giaø Ma-kieät-ñaø Paøli: Aíga-Magadhaø, luùc naøy hai nöôùc ñang lieân minh chính trò neân goïi chung nhö vaäy. 8. Chuùng ñaïi phöôùc ñieàn: nhöõng ngöôøi laø ruoäng phöôùc lôùn, thöôøng

chæ chuùng Tyø-kheo, nhöng ôû ñaây cuõng chæ cho nhoùm ngoaïi ñaïo khaùc. 9. Phaát-lan Ca-dieáp, Paøli: Puøraøòa-Kassapa vaø naêm vò keá tieáp: Makkhali-Gosaøla. Saójaya-Belaææhiputta, Nigaòæha-Naøtaputta, Pakudha-Kaccaøyana, ñöôïc meänh danh laø Luïc sö ngoaïi ñaïo. Veà chuû tröông cuûa hoï, xem kinh Sa-moân quaû, No.1 (27) vaø D. 2.

'Ñieàu naøy hoaøn toaøn khoâng theå ñöôïc, khoâng töông öng, khoâng chính ñaùng'. Noùi roài lieàn boû ñi. "Ma-töùc-ca-lôïi Cuø-xaù-lôïi Töû, Sa-nhaõ Beä-la-trì Töû, Ni-kieàn Thaân Töû, Ba-phuïc Ca-chieân, A-di-ña Keâ-xaù Kieám-baø-lôïi. Cuõng vaäy, baïch Cuø-ñaøm, chuùng toâi laïi nghó, 'A-di-ña Keâ-xaù Kieám-baø-lôïi naøy, khoâng ñöôïc ñeä töû haàu haï, cung kính, toân troïng, cuùng döôøng, bò ñeä töû duøng phaùp maï lî maéng nhieác, raát nhieàu ñeä töû vaán naïn raèng 'Ñieàu naøy hoaøn toaøn khoâng theå ñöôïc, khoâng töông öng, khoâng chính ñaùng'. Noùi roài boû ñi. "Baïch Cuø-ñaøm, thuôû xöa A-di-ña Keâ-xaù Kieám-baø-lôïi ñaõ coù laàn ôû trong chuùng ñeä töû giô tay la lôùn raèng, 'Caùc oâng haõy döøng laïi, khoâng coù ai ñeán hoûi caùc oâng. Ngöôøi ta hoûi toâi, caùc oâng khoâng theå giaûi quyeát ñöôïc vieäc naøy'. Nhöng caùc ñeä töû ngay trong luùc ñoù, laïi baøn luaän vieäc khaùc khoâng chôø ngöôi noùi xong. Baïch Cuø-ñaøm, chuùng toâi laïi nghó, nhö vaäy, A- di-ña Keâ-xaù Kieám-baø-lôïi, khoâng ñöôïc ñeä töû haàu haï, cung kính, toân troïng, cuùng döôøng maø bò ñeä töû duøng phaùp maï lî maéng nhieác, raát nhieàu ñeä töû vaán naïn raèng 'Ñieàu naøy hoaøn toaøn khoâng theå ñöôïc, khoâng töông öng, khoâng chính ñaùng'. Noùi roài boû ñi. "Baïch Cuø-ñaøm, chuùng toâi laïi nghó, Sa-moân Cuø-ñaøm naøy ñöôïc ñeä töû haàu haï, cung kính, toâng troïng, cuùng döôøng, cuõng khoâng bò ñeä töû vaán naïn raèng 'Ñieàu naøy hoaøn toaøn khoâng theå ñöôïc, khoâng töông öng, khoâng chính ñaùng'. Noùi roài boû ñi. "Baïch Cuø-ñaøm, thuôû xöa Sa-moân Cuø-ñaøm ñaõ coù laàn noùi phaùp taïi ñaïi chuùng, voâ löôïng traêm ngaøn ngöôøi vaây quanh. Ngay baáy giôø coù moät ngöôøi nguû maø ngaùy. Laïi coù moät ngöôøi baûo ngöôøi kia raèng 'Ñöøng coù nguû ngaùy. OÂng khoâng muoán nghe Theá Toân noùi phaùp vi dieäu nhö cam loà sao?' Ngöôøi kia lieàn im laëng khoâng gaây tieáng ñoäng nöõa. "Baïch Cuø-ñaøm, chuùng toâi laïi nghó, nhö vaäy Sa-moân Cuø-ñaøm ñöôïc ñeä töû haàu haï cung kính, toân troïng, cuùng döôøng, khoâng bò ñeä töû duøng phaùp maï lî maéng nhieác, cuõng khoâng bò ñeä töû vaán naïn raèng 'Ñieàu ñoù hoaøn toaøn khoâng theå ñöôïc, khoâng töông öng, khoâng chính ñaùng'. Noùi roài lieàn boû ñi." Theá Toân nghe roài lieàn hoûi Tieãn Mao raèng: "Öu-ñaø-di, oâng thaáy Ta coù bao nhieâu phaùp khieán cho caùc ñeä töû haàu haï cung kính, toân troïng vaø cuùng döôøng, thöôøng theo Ta khoâng rôøi?" Dò hoïc Tieãn Mao ñaùp raèng: "Toâi thaáy Cuø-ñaøm coù naêm phaùp khieán ñeä töû haàu haï, cung kính, toân troïng, cuùng döôøng phuïng söï, thöôøng theo khoâng rôøi. Nhöõng gì laø naêm? Sa-moân Cuø-ñaøm trí tuùc veà thoâ y, khen ngôïi tri tuùc veà thoâ y. Bôûi vì Sa-moân Cuø-ñaøm tri tuùc veà thoâ y, khen ngôïi tri tuùc veà vaûi thoâ, neân toâi thaáy tri tuùc ñoù laø phaùp thöù nhaát maø Sa-moân Cuø-ñaøm coù theå khieán cho haøng ñeä töû phuïng söï cung kính, toân troïng cuùng döôøng, thöôøng theo khoâng rôøi. "Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm tri tuùc veà aên uoáng ñaïm baïc, khen ngôïi veà tri tuùc ñaïm

baïc. Bôûi vì Sa-moân Cuø-ñaøm tri tuùc veà aên uoáng ñaïm baïc, khen ngôïi veà tri tuùc aên uoáng ñaïm baïc, neân toâi thaáy Sa-moân Cuø-ñaøm coù phaùp thöù hai khieán caùc ñeä töû cung kính, toân troïng cuùng döôøng, phuïng söï thöôøng theo khoâng rôøi. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm aên ít, khen ngôïi söï aên ít. Vì Sa-moân Cuø-ñaøm aên ít vaø khen ngôïi söï aên ít, neân toâi thaáy Sa-moân Cuø-ñaøm coù phaùp thöù ba khieán caùc ñeä töû cung kính toân troïng, cuùng döôøng phuïng söï, thöôøng theo khoâng rôøi. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm tri tuùc veà choã nghæ ngôi vaø giöôøng choõng thoâ sô, khen ngôïi tri tuùc veà choã nghæ ngôi vaø giöôøng choõng thoâ sô. Vì Sa-moân Cuø-ñaøm tri tuùc nhö vaäy, neân toâi thaáy ñoù laø phaùp thöù tö maø Sa-moân Cuø-ñaøm coù theå khieán caùc ñeä töû cung kính, toân

troïng, cuùng döôøng, thöôøng theo khoâng rôøi. “Laïi nöõa Sa-moân Cuø-ñaøm tónh toïa vaø ngôïi khen tónh toïa10. Vì vaäy toâi thaáy ñoù laø phaùp thöù naêm maø Sa-moân Cuø-ñaøm coù theå khieán caùc ñeä töû cung kính, toân troïng, cuùng döôøng, phuïng haønh thöôøng theo khoâng rôøi.

raèng, ‘Theá Toân coù giôùi, ñaïi giôùi, lôøi noùi ñuùng theo vieäc laøm, vieäc laøm ñuùng theo lôøi noùi’. Öu-ñaø-di, neáu ñeä töû Ta nhaân giôùi voâ thöôïng maø khen ngôïi Ta thì vò aáy nhaân ñieàu naøy maø cung kính, toân troïng, cuùng döôøng, phuïng söï thöôøng theo Ta khoâng rôøi. “Laïi nöõa, naøy Öu-ñaø-di, Ta coù ñeä töû, do voâ thöôïng trí tueä16, khen ngôïi Ta, ‘Theá Toân coù trí tueä, cöïc ñaïi trí tueä, neáu coù ai ñeán baøn luaän hay ñoái ñaùp, Ngaøi ñeàu khuaát phuïc ñöôïc. Nghóa laø ñoái vôùi Chaùnh phaùp luaät, hoï khoâng theå noùi. Ñoái vôùi ñieàu chính mình noùi, hoï cuõng khoâng theå noùi’. Öu-ñaø-di, neáu ñeä töû nhaân voâ thöôïng trí tueä, maø khen ngôïi Ta, vò aáy nhaân söï kieän naøy maø cung kính, toân troïng, cuùng döôøng, phuïng söï Ta, theo Ta khoâng rôøi. “Laïi nöõa, Öu-ñaø-di, Ta coù ñeä töû do voâ thöôïng tri kieán17, khen ngôïi Ta raèng, ‘Theá Toân bieát khaép chöù khoâng phaûi khoâng bieát; thaáy khaép chöù khoâng phaûi khoâng thaáy. Ngaøi noùi phaùp cho ñeä töû coù nhaân chöù khoâng phaûi khoâng nhaân, coù duyeân chôù khoâng phaûi khoâng duyeân, coù theå ñaùp chöù khoâng phaûi khoâng theå ñaùp, coù xaû ly chöù khoâng phaûi khoâng xaû ly’. Öu-ñaø-di, neáu ñeä töû Ta nhaân voâ thöôïng tri kieán maø khen ngôïi Ta, ngöôøi aáy nhaân söï kieän naøy maø cung kính, toân troïng, cuùng döôøng, phuïng söï, thöôøng theo ta khoâng rôøi. “Laïi nöõa, Öu-ñaø-di, Ta coù ñeä töû, do nhôøm tôûm muõi teân aùi duïc maø ñeán hoûi Ta veà khoå laø khoå, taäp laø taäp, dieät laø dieät, ñaïo laø ñaïo. Ta lieàn traû lôøi veà khoå laø khoå, taäp laø taäp, dieät laø dieät, ñaïo laø ñaïo. Öu-ñaø-di, neáu coù ñeä töû ñeán hoûi Ta ñöôïc traû lôøi xöùng yù, khieán ñöôïc hoan hyû, ngöôøi ñoù nhaân söï kieän naøy maø cung kính, toân troïng, cuùng döôøng, phuïng söï Ta, thöôøng theo Ta khoâng rôøi. “Laïi nöõa, Öu-ñaø-di, Ta vì caùc ñeä töû hoaëc noùi Tuùc maïng trí thoâng, taùc chöùng, hoaëc noùi Laäu taän trí thoâng taùc chöùng minh ñaït. Öu-ñaø-di, neáu ñeä töû Ta trong Chaùnh phaùp luaät naøy ñöôïc thoï ñöôïc ñoä, ñöôïc ñeán bôø beân kia, khoâng nghi khoâng hoaëc, ôû trong thieän phaùp khoâng coù do döï, ngöôøi aáy nhaân söï kieän naøy maø cung kính, cuùng döôøng, toân troïng, phuïng söï Ta, thöôøng theo ta khoâng rôøi. “Naøy Öu-ñaø-di, Ñoù laø naêm phaùp Ta coù khieán cho caùc ñeä töû

cung kính, toân troïng, cuùng döôøng, phuïng söï Ta, thöôøng theo khoâng rôøi.” Baáy giôø Dò hoïc Tieãn Mao, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy tròch vai aùo maët, chaép tay höôùng veà Phaät baïch raèng: “Kyø dieäu thay! Hy höõu thay! Ngaøi kheùo noùi nhöõng ñieàu vi dieäu thaám nhuaàn thaân theå con cuõng nhö cam loà. Baïch Cuø-ñaøm, cuõng nhö möa lôùn, coõi ñaát naøy töø cao ñeán thaáp thaûy ñöôïc thaém nhuaàn khaép caû. Cuõng vaäy, Sa-moân Cuø-ñaøm noùi cho chuùng toâi nhöõng ñieàu vi dieäu, thaám nhuaàn thaân theå chuùng toâi cuõng nhö cam loà. “Baïch Theá Toân, toâi ñaõ hieåu. Baïch Thieän Theä, con ñaõ hieåu. Baïch Theá Toân, hoâm nay con töï quy Phaät, Phaùp vaø Chuùng Tyø-kheo. Mong Theá Toân nhaän con laøm Öu-baø-taéc, keå töø hoâm nay con troïn ñôøi töï quy y cho ñeán maïng chung.” Phaät thuyeát nhö vaäy. Dò hoïc Tieãn Mao sau khi nghe Phaät thuyeát, hoan hyû phuïng haønh.

16.
Voâ thöôïng trí tueä. Paøli: adhipaóóaø, taêng thöôïng tueä.
17.
Voâ thöôïngï tri kieán. Paøli: abhikkaantaóaøòadassana, tri kieán sieâu vieät.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.